

Om engelske evakueringslazaretter og hospitaler under Første Verdenskrig

Indledning

Her følger en række samtidige gengivelser, som skal illustrere de dele af "den såredes vej", der ligger bag kamppladsen.

No. 1 British Red Cross Hospital (Duchess of Westminster's Hospital)

Hertuginde af Westminster åbnede i oktober 1914 det hospital i Le Touquet [1](#)), som frem til juli 1918 bar betegnelsen *No. 1 British Red Cross Hospital (Duchess of Westminster's Hospital)*. Patienter kunne indlægges her, til de var stærke nok til at klare transporten til videre behandling i England.

Hertuginde af Westminster sammen med dele af staben ved No. 1 British Red Cross Hospital [2](#)).

Hertuginde af Westminster stod personligt i spidsen for hospitalet, som blev betegnet som et af de bedste af sin slags i Frankrig.

Le Touquet var et populært feriested for den engelske overklasse, og alle der var noget - eller gerne ville være det - tilbragte deres ferier her. Et af stedets oplagte attraktioner var Kasinoet, den nærmeste lovlige mulighed i forhold til London. Nogle kilder anfører, at der ofte var flere parlamentsmedlemmer i Le Touquet end i Parlamentet...

*Frivillige ambulancefolk fra No. 1 British Red Cross Hospital.
Samtidigt postkort, afsendt 26. december 1914.*

Hertuginde åbnede sit hospital i Kasinoet og det havde kapacitet til 260 patienter, heraf 10 officerer.

I maj 1915 blev kapaciteten udvidet og man kunne nu tage sig af i alt 40 officerer. I august samme år omdannedes hospitalet til alene at tage sig af sårede officerer. Indtil da havde hospitalet haft 8.800 patienter, heraf 286 officerer.

Andre private initiativer

Ca. 150 tilsvarende evakueringslazaretter og hospitaler fandtes andre steder på Vestfronten, og de var af hensyn til transportmulighederne placeret nær offentlige samfærdselsmidler, herunder jernbanelinjer.

*Sygeplejersker i arbejde, ca. 1914.
Tegnet af Harry Payne.*

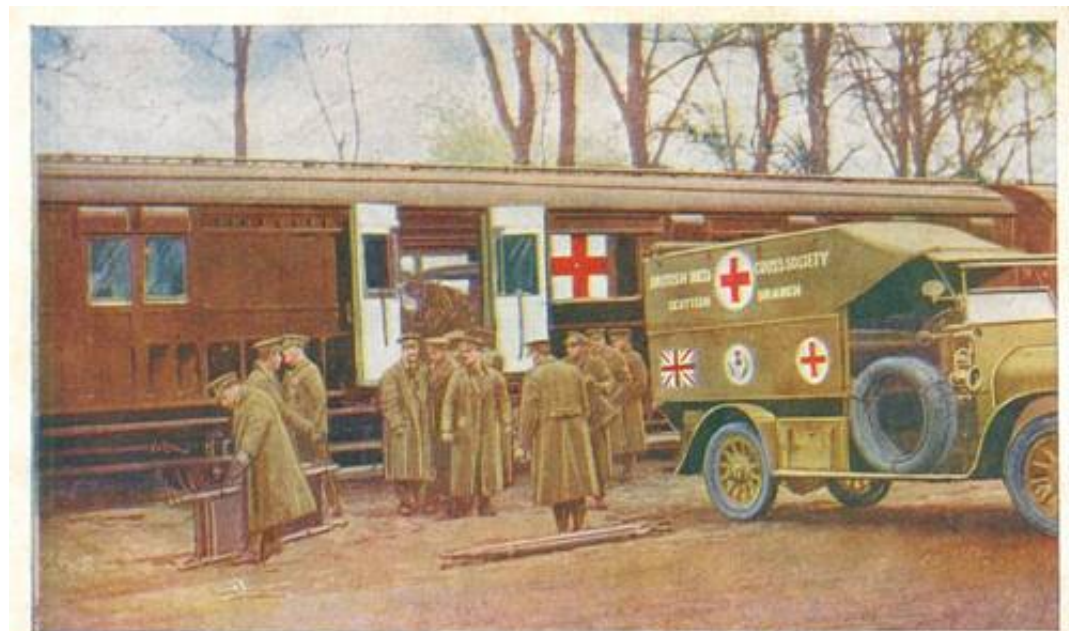
Hospitaler og en mængde sanitetsmateriel, herunder sanitetsmotorvogne, blev for en stor dels

vedkommende finansieret af - og kunne næppe have fungeret uden - private hjælpeorganisationer, herunder den engelske Røde Kors organisation.

Af bagsiden fremgår følgende:

Good words and kindly actions toward the brave and wounded, while helping to alleviate their sufferings, leave our own hearts the lighter.

Tegningen viser en såret officer, mindst major at dømme efter de tre galoner på hans venstre ærme, der plejes efter alle kunstens regler.

Scottish Red Cross Motor Ambulance at work near the Firing Line in France.

Scottish Red Cross Motor Ambulance at work near the Firing Line in France, ca. 1915.

Personalet på evakueringslazaretter og hospitaler var en blanding af militært personel og civile, der i tusindtal meldte sig til frivillig tjeneste [3](#)).

Samtidigt postkort, hvor det på bagsiden anføres, at indtægter fra salget af postkortet - der er et af en serie - vil gå til den skotske afdeling af Det engelske Røde Kors.

Sanitetsmotorvognens ruf viser, hvem der har sponseret vognen - *British Red Cross Society, Scottish Branch*.

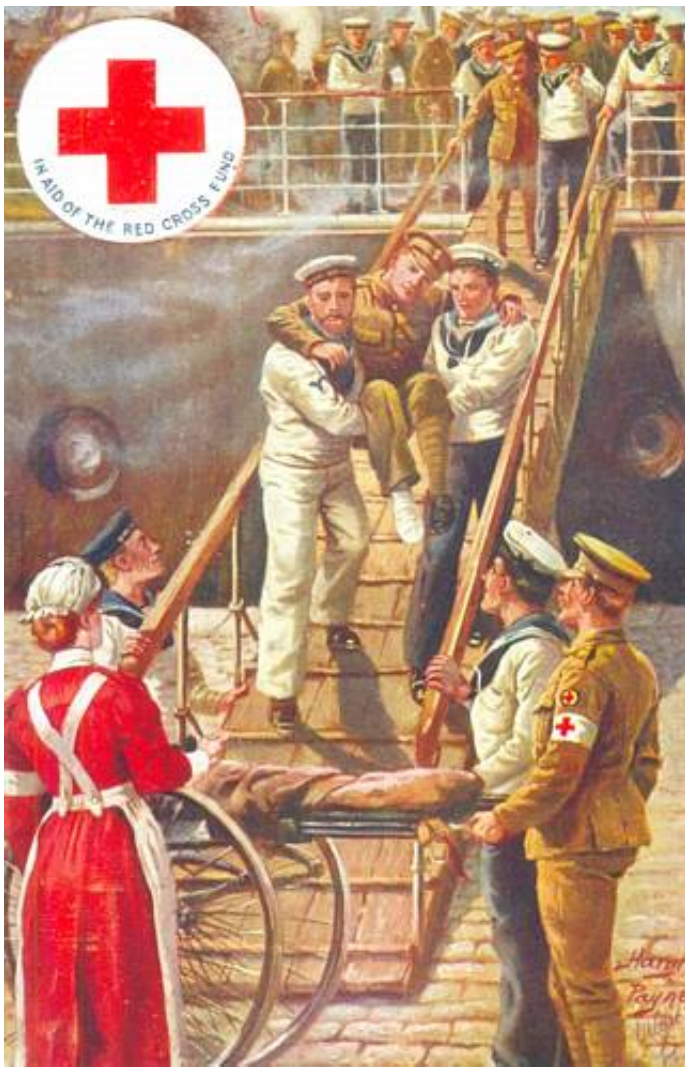

Royal Army Medical Corps, Entraining wounded for hospital, ca. 1915.

De kvindelige sygeplejersker var organiseret i bl.a. Queen Alexandra's Imperial Military Nursing Service, som i august 1914 talte godt 300 kvinder. Ved udgangen af 1914 var tallet vokset til 2.223, og ved krigens slutning til 10.404 uddannede sygeplejersker, suppleret af ca. 9.000 sygeplejersker/sygehjælpere fra organisationen Voluntary Aid Detachments.

Af bagsiden fremgår følgende:

The completeness and efficiency of the splendid work of the Royal Army Medical Corps demands and deserves a volume of appreciation.

Sårede bringes i land fra et hospitalsskib, ca. 1914.
Tegnet af Harry Payne.

From the firing line to the Hospital, from then to the Base, in the train, the Hospital Ships, and at home, everything that can soothe the sufferers or heal their wounds, every agency, personal or material, for this ameliorative work, is lavishly provided.

Af bagsiden fremgår følgende:

Our brave and devoted men, fighting for our dear country and risking their lives, have great comfort in knowing that they may look to the Red Cross in time of need.

Det blev også et modefænomen blandt nogle kvinder af det bedre borgerskab at være involveret i behandlingen af de mange sårede, og for disse var det vigtigere at blive set "i fuldt ornat" som sygeplejersker, hvilket ikke just skabte respekt blandt de professionelle dele af behandlingssystemet samt de mange frivillige, som helhjertet gik ind i sygeplejen.

**1st (City of London) London General Hospital, Royal Army Medical Corps,
Territorial Force**

*1st (City of London) London General Hospital,
Royal Army Medical Corps, Territorial Force, 13. juli 1913.*

Territorial Force spillede også på dette område en væsentlig rolle i organiseringen af sanitetsenheder, herunder de større etablissementer i etapeområderne.

Et *General Hospital* bestod af 32 læger, 3 feltpræster, 76 (kvindelige) sygeplejersker samt 206 underofficerer og menige.

Et *General Hospital* havde i begyndelsen af krigen en kapacitet på 1.040 patienter, og de var placeret i hærens baseområder i Boulogne, Le Havre, Rouen, Le Touquet og Etaples. I 1917 udvidedes enhedernes kapacitet til 2.500 patienter.

Såret korporal af kavaleriet [4](#)), ca. 1914.
Tegnet af Harry Payne.

Afslutning

Som i al anden "reklame" viser billederne naturligvis en meget idealiseret gengivelse af den virkelighed, som mødte såvel de sårede samt sygeplejersker som øvrigt sanitetspersonel.

Trods de "pæne" sår får man dog et ganske godt indtryk af uniformer samt nogle af de funktioner og det materiel, som er forbundet med håndteringen af de sårede.

Kilder

1. Women's War Work af Lady Randolph Churchill (red.), C. Arthur Pearson Ltd., 1916.
2. When Tommy was wounded, fra The story of the British Army in the First World War. Her findes bl.a. en række instruktive oversigter over større sanitetsinstallationer på Vestfronten.
3. The British Journal of Nursing, 6. februar 1915.
4. *Queen Alexandra's Royal Army Nursing Service* af Juliet Piggot, Leo Cooper Ltd., London 1975, ISBN 0-85052-193-9.
5. *Doctors in the Great War* af Ian R. Whitehead, Leo Cooper, Barnsley 1999, ISBN 0-85052-691-4.

Per Finsted

Noter:

- 1) Læs om stedets historie i artiklen *Le Touquet: The Centenary of the British Connection*, fra *ViaMichelin Magazine*.
- 2) Fra *FirstWorldWar.com*, der anfører *History of the World War* af Francis A. March, Philadelphia 1918, som kilde.
- 3) I stort tal strømmede det også ind med frivillige fra udlandet, f.eks. USA. Et indtryk af det amerikanske bidrag fås bl.a. her: *Letters from two hospitals* af Katharine Foote og *Standford and the Great War*.
- 4) Regimentet er måske 1st (King's) Dragoon Guards.